

ΧΑΙΡΕΤΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΥΠΟΥΡΓΟΥ ΠΑΙΔΕΙΑΣ κ.ΣΗΜΙΤΗ ΚΑΤΑ ΤΗΝ
ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΗ ΤΟΥ Σ.Α.Π.

Χαιρετίζω τη 15η συνεδρίαση του Συμβουλίου Ανωτάτης Παιδείας. Σήμερα όπως ίσως και άλλες φορές τα θέματα που έχετε να αντιμετωπίσετε κατανομή επιχορήγησης, προγραμματισμός κάλυψης θέσεων προσωπικού, καθορισμός εισακτέων εντάσσονται σ'ένα πλαίσιο σχεδιασμένης και τακτικής διαχείρισης των θεμάτων των ΑΕΙ. Όμως το φόντο είναι ένα φόντο εντάσεων* μερικοί μιλούν για κρίση. Οι ορισμοί της κρίσης μπορεί να είναι πολλοί και γι'αυτό διαφορετικές οι ερμηνείες της σημερινής κατάστασης. Ένα είναι βέβαιο υπάρχει ανάγκη γρήγορης προσαρμογής του πανεπιστημίου, της πολιτείας σ'ένα κόσμο που αλλάζει. Η παλιά ιεραρχική δομή μιάς κλειστής και εσωστρεφούς κοινότητας που χαρακτήριζε το πανεπιστήμιο παρασύρθηκε από τη δίνη, την οποία δημιούργησε η επέκταση της πανεπιστημιακής εκπαίδευσης. Οι δομές που δημιουργήθηκαν τα τελευταία χρόνια δημιούργησαν νέες δυνατότητες συμμετοχής, διαλόγου, κυκλοφορίας ιδεών* δημιούργησαν όμως και νέες δυσλειτουργίες. Το πανεπιστήμιο δεν έχει βρεί ακόμη το αναγκαίο σημείο ισορροπίας. Συμβολή στην προσπάθεια για εξομάλυνση των δυσλειτουργικών αποτελούν οι τελευταίες προτάσεις μας για αναμόρφωση του νόμου πλαισίου. Αναγνωρίζω, ότι οι προτάσεις καλύπτουν μόνο ένα περιορισμένο κύκλο θεμάτων. Όμως εξαντλούν σχεδόν τις δυνατοτητές μας με τα δεδομένα της σημερινής πολιτικής και οικονομικής συγκυρίας καθώς και του επιπέδου συζήτησης και προετοιμασίας λύσεων ορισμένων θεμάτων.

Βασικό σημείο στην προσπάθεια μας είναι η ακαδημαϊκή αυτοτέλεια, η ανεξαρτησία του πανεπιστημίου στην οργάνωση και στον προσδιορισμό του αντικειμένου της διδασκαλίας και έρευνας. Η ακαδημαϊκή αυτοτέλεια δεν συνεπάγεται μόνο δικαιώματα αλλά και υποχρεώσεις. Τις μέρες αυτές στο επίκεντρο της δημόσιας συζήτησης είναι το πανεπιστημιακό άσυλο, έκφραση της ανεξαρτησίας του πανεπιστημίου, μέσο καταχύρωσης της ελεύθερης κυκλοφορίας των ιδεών, μέσο προστασίας των προσώπων που αναπτύσσουν τις ιδέες. Η έκταση και ο τρόπος καταχύρωσης του ασύλου καθορίσθηκαν στη χώρα μας από ιστορικές αιτίες, πολιτικές συγκυρίες από την αντίδραση στη διδακτορία.

Είναι δεδομένα και νομοθετικά προδιορισμένα. Συνεπάγονται γιὰ την ακαδημαϊκή κοινότητα, δάσκαλους, φοιτητές και εργαζόμενους, όχι μόνο το δικαίωμα να αποκρούουν επεμβάσεις αλλά και την υποχρέωση να παίρνουν όλα τα μέτρα για να προσιταεύσουν τα ιδρύματα από επεμβάσεις προσώπων ασχέτων προς το πανεπιστήμιο και για να αποκαταστήσουν ομαλή λειτουργία όταν πραγματοποιούνται επεμβάσεις.

Η ακαδημαϊκή κοινότητα δεν μπορεί να παραιτηθεί από τις ευθύνες της και να αποσείσει τις υποχρεώσεις της.

Η ακαδημαϊκή κοινότητα και τα όργανα του πανεπιστημίου δεν μπορούν να αγνοούν τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις που τους ανέθεσε ο νόμος και νά παρακαλούν ή να αναθέτουν σε τρίτους να πάρουν αποφάσεις που δεν τους ανήκουν. Οι αποφάσεις οι σχετικές με το άσυλο είναι σύμφωνα με το νόμο αποκλειστική αρμοδιότητα των πανεπιστημιακών αρχών.

Το δίλημμα ή χάος στη λειτουργία του πανεπιστημίου ή επεμβάσεις της αστυνομίας όποτε πρέπει, δεν υπήρχε και δεν υπάρχει γιὰ τη κυβέρνηση. Ο νόμος απαγορεύει στη κυβέρνηση τέτοιο συλλογισμό. Τον συλλογισμό τον αναθέτει αποκλειστικά στα πανεπιστημιακά όργανα. Αυτά έχουν στο πλαίσιο της ευθύνης τους την υποχρέωση να σταθμίσουν όλα τα μέσα που έχουν στην διάθεσή τους γιὰ να αντιμετωπίσουν κάθε πρόβλημα που τους θέτει το άσυλο. Να σταθμίσουν πότε είναι αναγκαία η επέμβαση της αστυνομίας και πότε όχι, πότε πρέπει να αρκασθούν σε κινητοποίηση της φοιτητικής κοινότητας και της κοινής γνώμης και πότε όχι.

Τα ακαδημαϊκά όργανα έχουν την ευθύνη και σ' αυτό πρέπει να σταθούμε, αν θέλουμε να δημιουργήσουμε μία κοινωνία υπευθύνων πολιτών.

Η προβλεπόμενη για σήμερα το απόγευμα λήξη της κατάληψης του Πολυτεχνείου, αν πραγματοποιηθεί, θα αποτελέσει επιβεβαίωση της ορθότητας μιας στάσης που επιδιώκει να λύσει τα προβλήματα με διάλογο, κινητοποίηση των ενδιαφερομένων, αποφασιστική στάση των υπευθύνων και κοινωνική πίεση. Η αποτελεσματική καταστολή δεν είναι το μόνο μέσο επίλυσης των προβλημάτων.

Οι ζημίες στο Πολυτεχνείο είναι μεγάλες. Θα μπορούσαν να γίνουν πολύ μεγαλύτερες με άκαιρες και εσπευσμένες ενέργειες.

Η κοινωνία πρέπει να αξιοποιεί όλα τα μέσα που έχει στη διάθεσή της για να λύνει τα προβλήματά της. Η καταστολή είναι ένας τρόπος που πολλές φορές την απαλλάσσει από ευθύνες και σκέψη.

Θά ήθελα να κλείσω τονίζοντας ένα άλλο σημείο:

Στον ακαδημαϊκό χώρο κυριαρχούσαν τα μέσα του αιώμα μας, δύο τάσεις. Από τη μία μεριά ο εθνοκεντρισμός και η προσήλωση στην ελληνοχριστιανική ιδεολογία που δεν έχει παρά ελάχιστη σχέση με την ιστορία μας και την σύγχρονη πραγματικότητα. Από την άλλη μεριά η πνευματική και επιστημονική εξάρτηση από την επιστημονική εξέλιξη του εξωτερικού. Τα πράγματα έχουν σημαντικά βελτιωθεί. Όμως δεν έχουμε προχωρήσει αρκετά στο δρόμο της πνευματικής και επιστημονικής δημιουργίας. Αδιάφευκτος μάρτυρας το πρόγραμμα ERASMUS όπου ελάχιστα μπορούμε να προσφέρουμε σε δημιουργική συνεργασία. Προϋπόθεση βελτίωσης είναι το ανοιχτό πανεπιστήμιο. Πανεπιστήμιο ανοιχτό, το οποίο αποδέχεται και εντάσσει νέους ανθρώπους στο διδακτικό προσωπικό και νέες ιδέες στη διδακτέα ύλη. Ρυθμίσεις που είτε κλείνουν τις προσβάσεις για ένταξη στο διδακτικό προσωπικό, είτε περιορίζουν, είτε αποκλείουν την κρίση του διδακτικού και ερευνητικού έργου, είτε παρεμποδίζουν την ελεύθερη κυκλοφορία των ιδεών, είναι ασυμβίβαστες με την προσπάθεια επιστημονικής προόδου. Συντεχνίες, προκαθαρισμένες διαδικασίες ανέλιξης και περιορισμοί της διδακτέας ύλης δεν έχουν θέση στο πανεπιστήμιο. Πρέπει να κατοχυρώσουμε ένα ελεύθερο, ανοιχτό και δημοκρατικό πανεπιστήμιο.

Σας εύχομαι καλή επιτυχία στις εργασίες σας.